

Cari İşlemler & Ödemeler Dengesi İstatistikleri

Ekim 2023

Cari İşlemler Dengesi

TCMB tarafından açıklanan ödemeler dengesi istatistiklerine göre 2022 yılının Ekim ayında 815 milyon dolar açık veren cari denge, 2023 yılının aynı ayında 186 milyon dolar fazla verdi. Böylece 2023 yılı Eylül ayında 51.744 milyon dolar olan 12 aylık cari işlemler açığı, Ekim ayında 50.743 milyon dolara geriledi.

Cari fazla verilmesinde; ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığının, Ekim ayında önceki yılın aynı ayına göre 1.584 milyon dolar azalarak 4.866 milyon dolara gerilemesi etkili oldu.

Hizmetler dengesi kaynaklı girişler ise Ekim ayında önceki yılın aynı ayına göre 251 milyon dolar azalarak 6.035 milyon dolara geriledi.

Birincil gelir dengesinden kaynaklanan net çıkışlar, önceki yılın aynı ayına göre 316 milyon dolar artarak 1.001 milyon dolar olarak gerçekleşti.

2022 yılı Eylül ayında 34 milyon dolar net giriş kaydedilen ikincil gelir dengesi kaleminde, 2023 yılının aynı ayında 18 milyon dolar net giriş yaşandı.

Cari İşlemler Dengesi, m\$ - Ekim

Aylık	2022	2023	Yıllık Değ.
İhracat	21.019	22.426	6,7%
İthalat	-27.469	-27.292	-0,6%
Ticaret Dengesi	-6.450	-4.866	-24,6%
Hiz. Gelir	9.405	10.055	6,9%
Hiz. Gider	-3.119	-4.020	28,9%
Hiz. Dengesi	6.286	6.035	-4,0%
Birincil Den.	-685	-1.001	46,1%
İkincil Den.	34	18	-47,1%
Cari Denge	-815	186	A.D.
12 Aylık			
İhracat	252.877	250.898	-0,8%
İthalat	-335.899	-343.457	2,3%
Ticaret Dengesi	-83.022	-92.559	11,5%
Hiz. Gelir	86.410	99.254	14,9%
Hiz. Gider	-37.744	-47.514	25,9%
Hiz. Dengesi	48.666	51.740	6,3%
Birincil Den.	-9.387	-10.487	11,7%
İkincil Den.	-562	563	A.D.
Cari Denge	-44.305	-50.743	14,5%

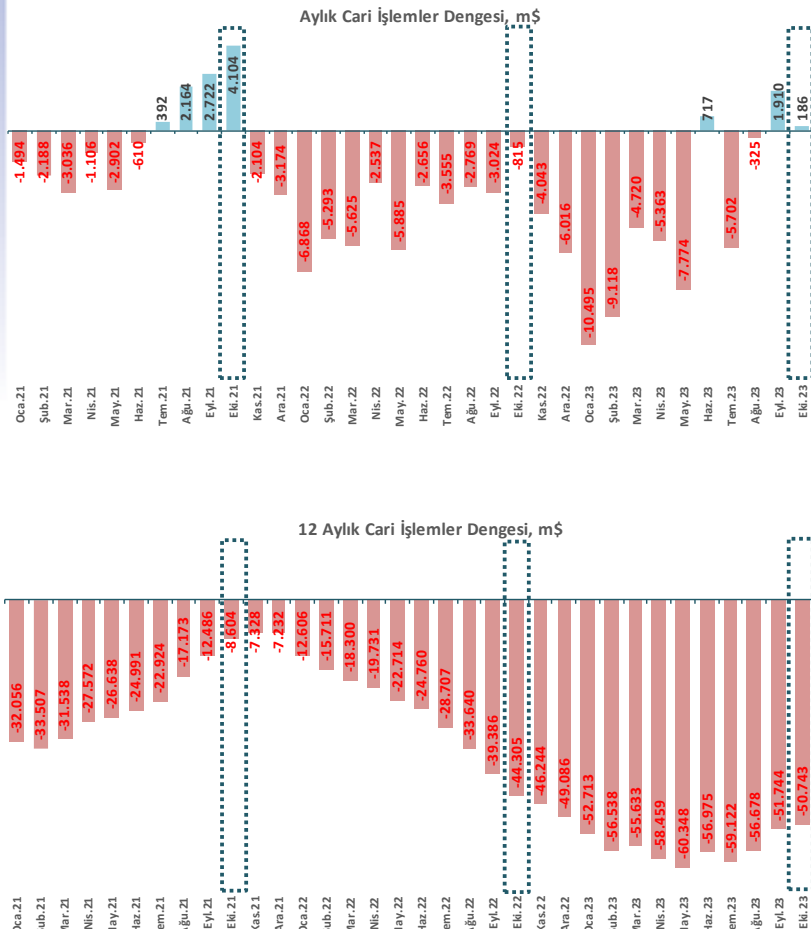
Cari İşlemler Dengesi, m\$ - Aylık

	2021	2022	2023	Aylık Değ.	Yıllık Değ.
Ocak	-1.494	-6.868	-10.495	74,5%	52,8%
Şubat	-2.188	-5.293	-9.118	-13,1%	72,3%
Mart	-3.036	-5.625	-4.720	-48,2%	-16,1%
Nisan	-1.106	-2.537	-5.363	13,6%	111,4%
Mayıs	-2.902	-5.885	-7.774	45,0%	32,1%
Haziran	-610	-2.656	717	A.D.	A.D.
Temmuz	392	-3.555	-5.702	A.D.	60,4%
Ağustos	2.164	-2.769	-325	-94,3%	-88,3%
Eylül	2.722	-3.024	1.910	A.D.	A.D.
Ekim	4.104	-815	186	-90,3%	A.D.
Kasım	-2.104	-4.043			
Aralık	-3.174	-6.016			
Ocak - Ekim	-1.954	-39.027	-40.684		4,2%

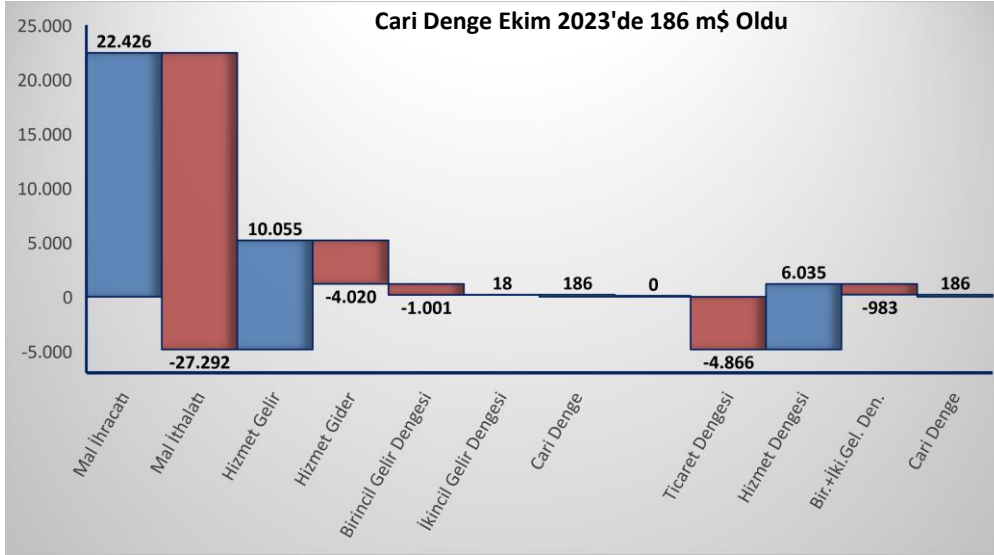
Cari İşlemler Dengesi, m\$ - 12 Aylık

	2021	2022	2023	Aylık Değ.	Yıllık Değ.
Ocak	-32.056	-12.606	-52.713	7,4%	318,2%
Şubat	-33.507	-15.711	-56.538	7,3%	259,9%
Mart	-31.538	-18.300	-55.633	-1,6%	204,0%
Nisan	-27.572	-19.731	-58.459	5,1%	196,3%
Mayıs	-26.638	-22.714	-60.348	3,2%	165,7%
Haziran	-24.991	-24.760	-56.975	-5,6%	130,1%
Temmuz	-22.924	-28.707	-59.122	3,8%	105,9%
Ağustos	-17.173	-33.640	-56.678	-4,1%	68,5%
Eylül	-12.486	-39.386	-51.744	-8,7%	31,4%
Ekim	-8.604	-44.305	-50.743	-1,9%	14,5%
Kasım	-7.328	-46.244			
Aralık	-7.232	-49.086			

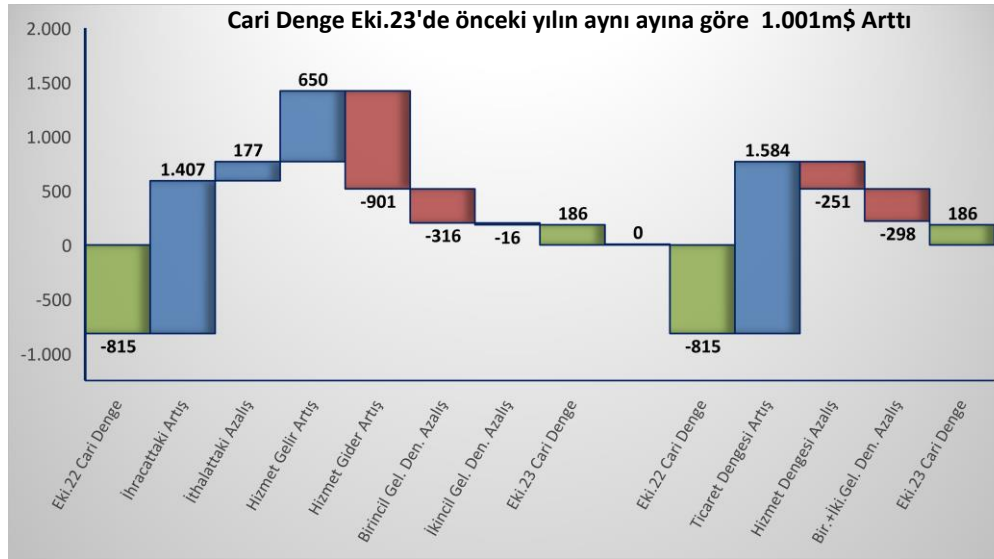
Kaynak: TCMB

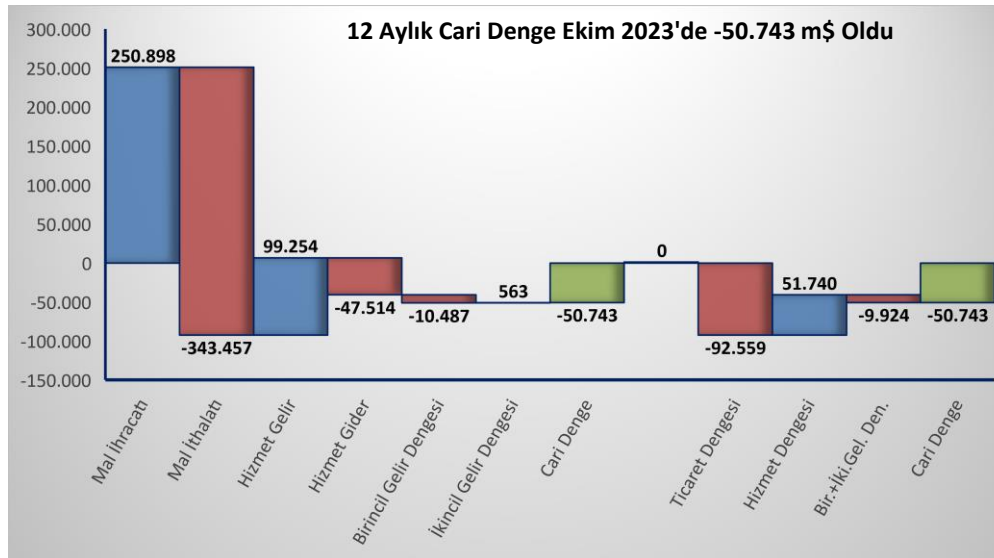
Cari İşlemler & Ödemeler Dengesi

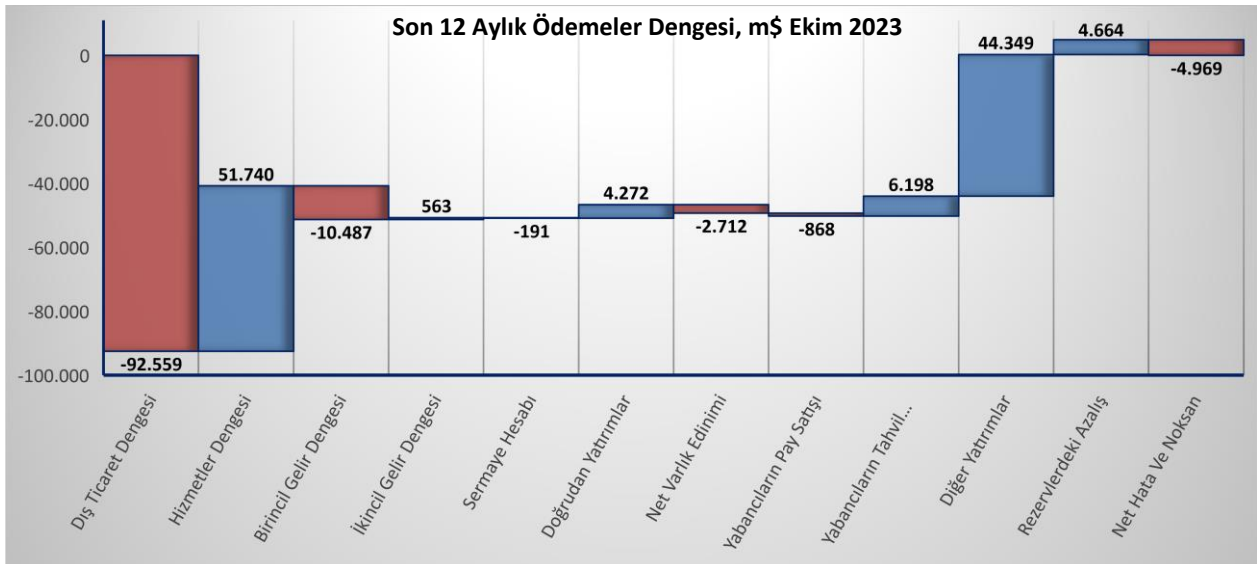
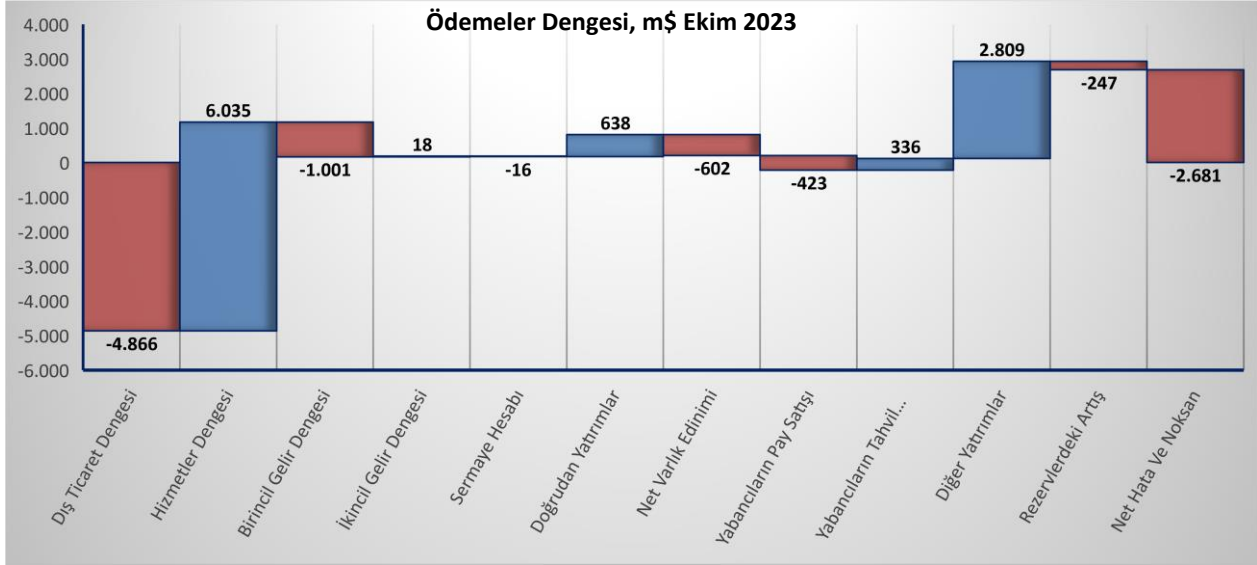
2023 yılı Ekim ayında 22,4 milyar dolar ihracat yapılırken, 27,3 milyar dolar ithalat yapıldı ve ticaret dengesi 4,9 milyar dolar açık verdi. 10,1 milyar dolar hizmet geliri elde edilirken, 4,0 milyar dolar hizmet gideri kaydedildi ve hizmet dengesi 6,0 milyar dolar fazla verdi. Birincil ve ikinci gelir dengesininin 1,0 milyar dolar açık vermesiyle 2023 yılı Ekim ayında cari denge, 0,2 milyar dolar fazla verdi.

2022 Eylül ayında 815 milyon dolar açık veren cari dengenin, 2023 yılı Eylül ayında 186 milyon dolar fazla vermesinin temel sebebi dış ticaret dengesininin 1,6 milyar dolar artmasıdır. İhracat önceki yılın aynı dönemine göre 1,4 milyar dolar artarken, ithalat 177 milyon dolar azalış gösterdi ve böylece dış ticaret dengesi 1,6 milyar dolar artarak 4,9 milyar dolar açık verdi. Bu gelişme neticesinde 2022 yılı Eylül ayında 815 milyon dolar açık veren cari denge, 2023 yılının aynı ayında 186 milyon dolar fazla verdi.

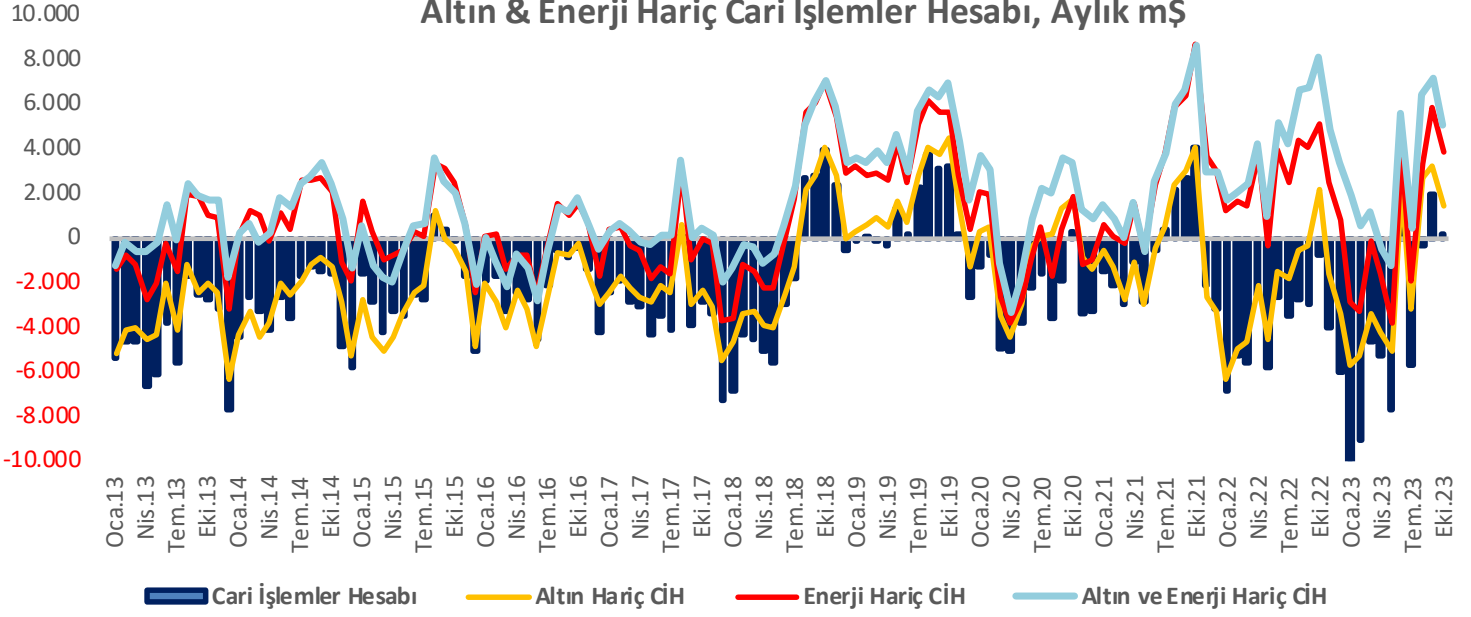
Ekim 2023'te 12 aylık ticaret dengesi 92,6 milyar dolar açık verirken, hizmetler dengesi 51,7 milyar dolar fazla verdi. 9,9 milyar dolar birincil+ikincil gelir dengesi çıkışlarıyla beraber 12 aylık cari açık 50,7 milyar dolar oldu.

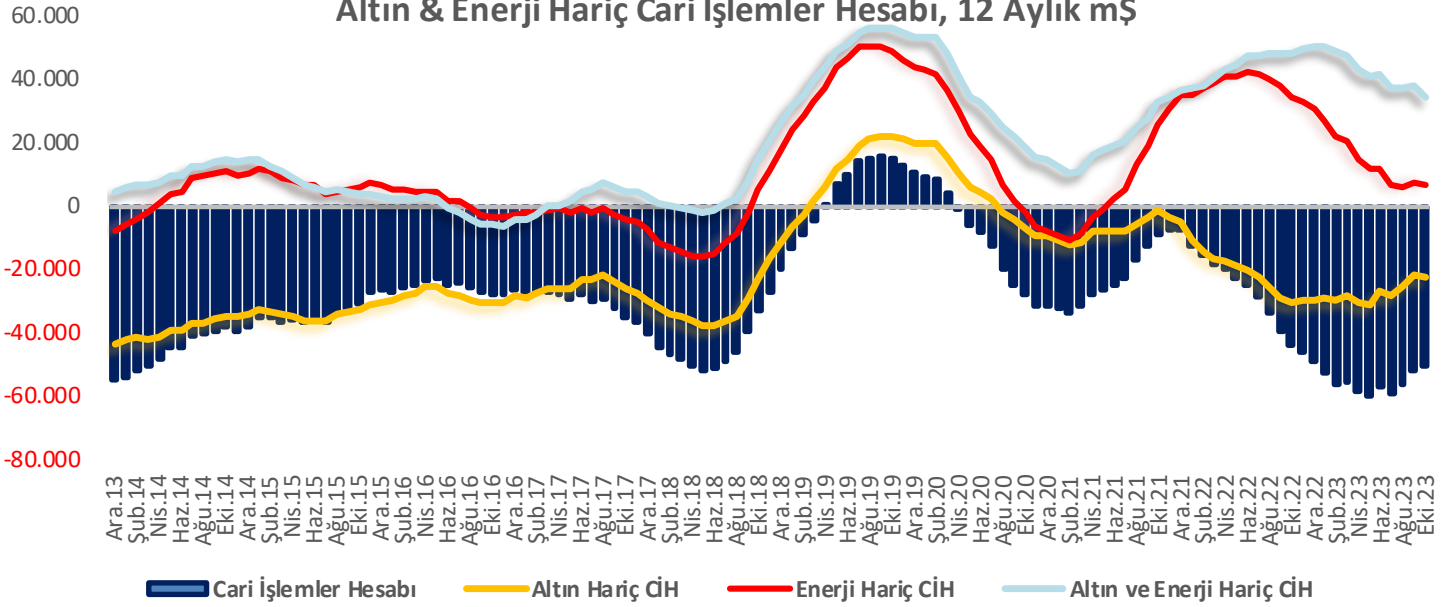
Cari açığın temel olarak nasıl finanse edildiğini gösteren ödemeler dengesi istatistiklerine göre 2023 Ekim ayında yabancıların 423 milyon dolarlık pay satışının yanı sıra 602 milyon dolar net varlık ediniminden döviz çıkışı gerçekleşmiştir. Çıkan bu dövize karşılık yabancılarının 336 milyon dolarlık tahvil alımının yanı sıra 638 milyon dolar doğrudan yatırımlardan ve 2,8 milyar dolar diğer yatırımlardan döviz girişi olmuştur. 2,7 milyar dolar net hata ve noksan sonrasında ise TCMB'nin rezervlerinde 247 milyon dolarlık artış yaşanmıştır.

Son 12 aylık dönemde ise 50,7 milyar dolar olan cari açıkla beraber yabancıların 868 milyon dolarlık pay satışının yanı sıra 2,7 milyar dolar net varlık edinimi hesabıyla birlikte toplamda 54,3 milyar dolarlık döviz çıkışı gerçekleşmiştir. Çıkan bu dövize karşılık yabancıların tahvil alımından 6,2 milyar dolar, 4,3 milyar dolar doğrudan yatırımlardan döviz girdisi olurken büyük bir kısmı TCMB'nin yükümlülüklerinin artmasıyla oluşan diğer yatırımlar hesabından 44,3 milyar dolar giriş olmuştur. 4,97 milyar dolar net hata ve noksan sonrasında ise TCMB'nin rezervlerinde 4,7 milyon dolarlık azalış yaşanmıştır.

Altın & Enerji Hariç Cari İşlemler Hesabı, Aylık m\$

Altın & Enerji Hariç Cari İşlemler Hesabı, 12 Aylık m\$

Altın hariç cari işlemler hesabı, 2022 Ekim ayında 2,2 milyar dolar fazla vermişken, 2023 yılının aynı döneminde 1,4 milyar dolar fazla vermiştir.

Türkiye’de, yıllar itibariyle ekonomik ve sosyal gelişmeler nedeniyle enerji tüketimi artmakta buna karşın yerli enerji kaynaklarımızın sınırlı olması sebebiyle enerji arzımız aynı hızda artırılamamaktadır. Bu durum ülkemizi enerjide dışa bağımlı hale getirmekte ve cari dengemizi olumsuz etkilemektedir. Ayrıca enerji ithalatının cari işlemler dengesine olan etkisi sadece miktar değişimlerinden değil fiyat değişimlerinden de kaynaklanmaktadır. Buna bağlı olarak petrol fiyatlarındaki dalgalanma ve tüketilen enerjiyle yükseliş gösteren Türkiye’nin enerji ithalatı 2022 yılı Ekim ayında 7,5 milyar dolar iken 2023 yılı Ekim ayında 5,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılı Ekim ayında 5,1 milyar dolar fazla veren enerji hariç cari işlemler hesabı ise 2023 yılı Ekim ayında 3,8 milyar dolar fazla vermiştir.

2022 yılı Ekim ayında 8,2 milyar dolar fazla veren altın ve enerji hariç cari denge, 2023 yılı Ekim ayında 5,1 milyar dolar fazla vermiştir.

Cari İşlemler & Ödemeler Dengesi

Dış Ticaret Dengesi, m\$ - Aylık					
2023	İhracat	İthalat	Denge	Karş. Oranı	Aylık Değ.
Ocak	19.213	31.826	-12.613	60%	69,5%
Şubat	18.395	28.915	-10.520	64%	-16,6%
Mart	23.343	29.698	-6.355	79%	-39,6%
Nisan	19.031	26.142	-7.111	73%	11,9%
Mayıs	21.268	31.760	-10.492	67%	47,5%
Haziran	20.284	24.054	-3.770	84%	-64,1%
Temmuz	19.421	30.181	-10.760	64%	185,4%
Ağustos	21.186	28.320	-7.134	75%	-33,7%
Eylül	21.768	25.454	-3.686	86%	-48,3%
Ekim	22.426	27.292	-4.866	82%	32,0%
Ocak - Ekim	206.335	283.642	-77.307	73%	

Dış Ticaret Dengesi

2023 yılı Ekim ayında ihracat bir önceki aya göre %3,02 artarak 22.426 milyon dolara yükselirken, ithalat %7,22 artarak 27.292 milyon dolara yükseldi. Böylelikle 2022 yılı Eylül ayında 3.686 milyon dolar açık veren dış ticaret dengesi, 2023 yılı Ekim ayında 4.866 milyon dolar açık verdi.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2022 Ekim ayında %77 seviyesindeyken 2023 yılı Ekim ayında %82'e yükseldi. Eylül 2022'de ise %86 seviyesinde idi.

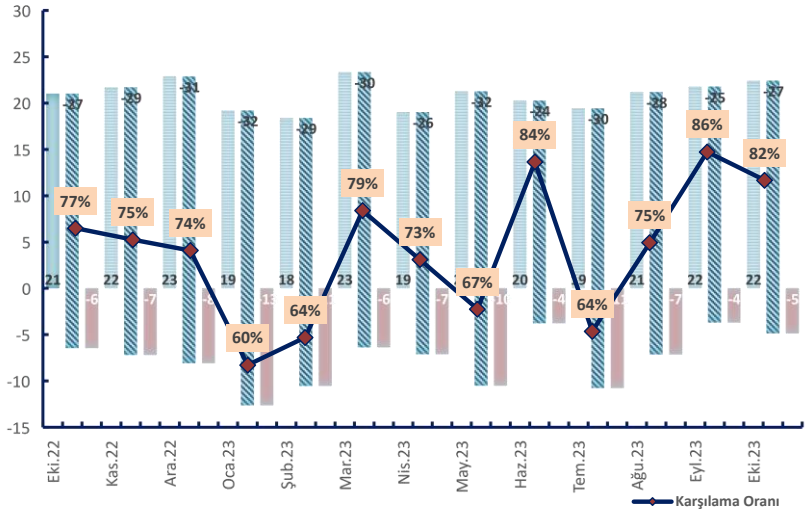
12 aylık ihracat ve ithalat sırasıyla 250.898 ve 343.457 milyon dolar olması sonucunda 12 aylık dış ticaret açığı, 92.559 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Dış Ticaret Dengesi, m\$ - 12 Aylık					
2023	İhracat	İthalat	Denge	Karş. Oranı	Aylık Değ.
Ocak	254.937	348.597	-93.660	73%	4,5%
Şubat	253.454	351.337	-97.883	72%	4,5%
Mart	254.144	351.904	-97.760	72%	-0,1%
Nisan	249.765	350.292	-100.527	71%	2,8%
Mayıs	252.069	354.258	-102.189	71%	1,7%
Haziran	249.101	348.623	-99.522	71%	-2,6%
Temmuz	250.027	351.044	-101.017	71%	1,5%
Ağustos	250.132	348.626	-98.494	72%	-2,5%
Eylül	249.491	343.634	-94.143	73%	-4,4%
Ekim	250.898	343.457	-92.559	73%	-1,7%

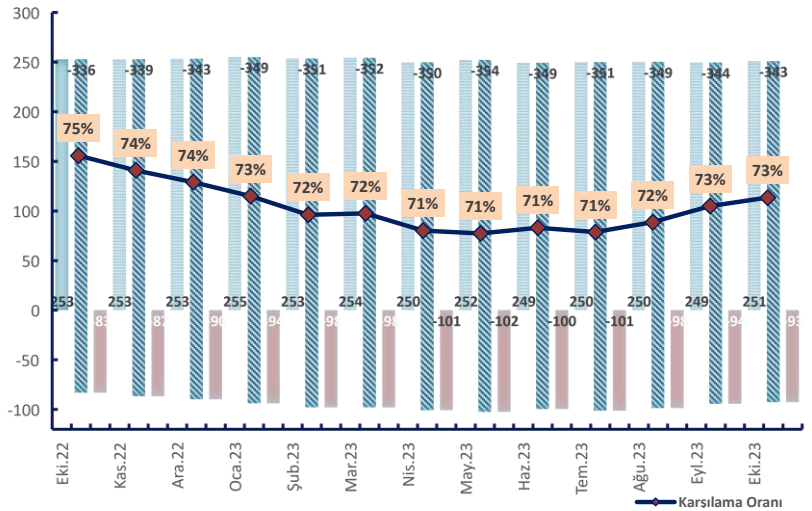
Dış Ticaret Dengesi, m\$ - Aylık					
	2021	2022	2023	Aylık Değ.	Yıllık Değ.
Ocak	-1.907	-8.553	-12.613	56,1%	47,5%
Şubat	-2.102	-6.297	-10.520	-16,6%	67,1%
Mart	-2.988	-6.478	-6.355	-39,6%	-1,9%
Nisan	-1.744	-4.344	-7.111	11,9%	63,7%
Mayıs	-3.055	-8.830	-10.492	47,5%	18,8%
Haziran	-1.635	-6.437	-3.770	-64,1%	-41,4%
Temmuz	-3.148	-9.265	-10.760	185,4%	16,1%
Ağustos	-2.884	-9.657	-7.134	-33,7%	-26,1%
Eylül	-1.126	-8.037	-3.686	-48,3%	-54,1%
Ekim	-50	-6.450	-4.866	32,0%	-25%
Kasım	-3.628	-7.174			
Aralık	-5.046	-8.078			
Ocak - Ekim	-20.639	-74.348	-77.307		4,0%

Dış Ticaret Dengesi, m\$ - 12 Aylık					
	2021	2022	2023	Aylık Değ.	Yıllık Değ.
Ocak	-36.463	-35.959	-93.660	4,5%	160,5%
Şubat	-36.622	-40.154	-97.883	4,5%	143,8%
Mart	-35.255	-43.644	-97.760	-0,1%	124,0%
Nisan	-33.155	-46.244	-100.527	2,8%	117,4%
Mayıs	-33.466	-52.019	-102.189	1,7%	96,4%
Haziran	-33.039	-56.821	-99.522	-2,6%	75,2%
Temmuz	-34.224	-62.938	-101.017	1,5%	60,5%
Ağustos	-31.732	-69.711	-98.494	-2,5%	41,3%
Eylül	-29.104	-76.622	-94.143	-4,4%	22,9%
Ekim	-27.864	-83.022	-92.559	-1,7%	11,5%
Kasım	-27.632	-86.568			
Aralık	-29.313	-89.600			

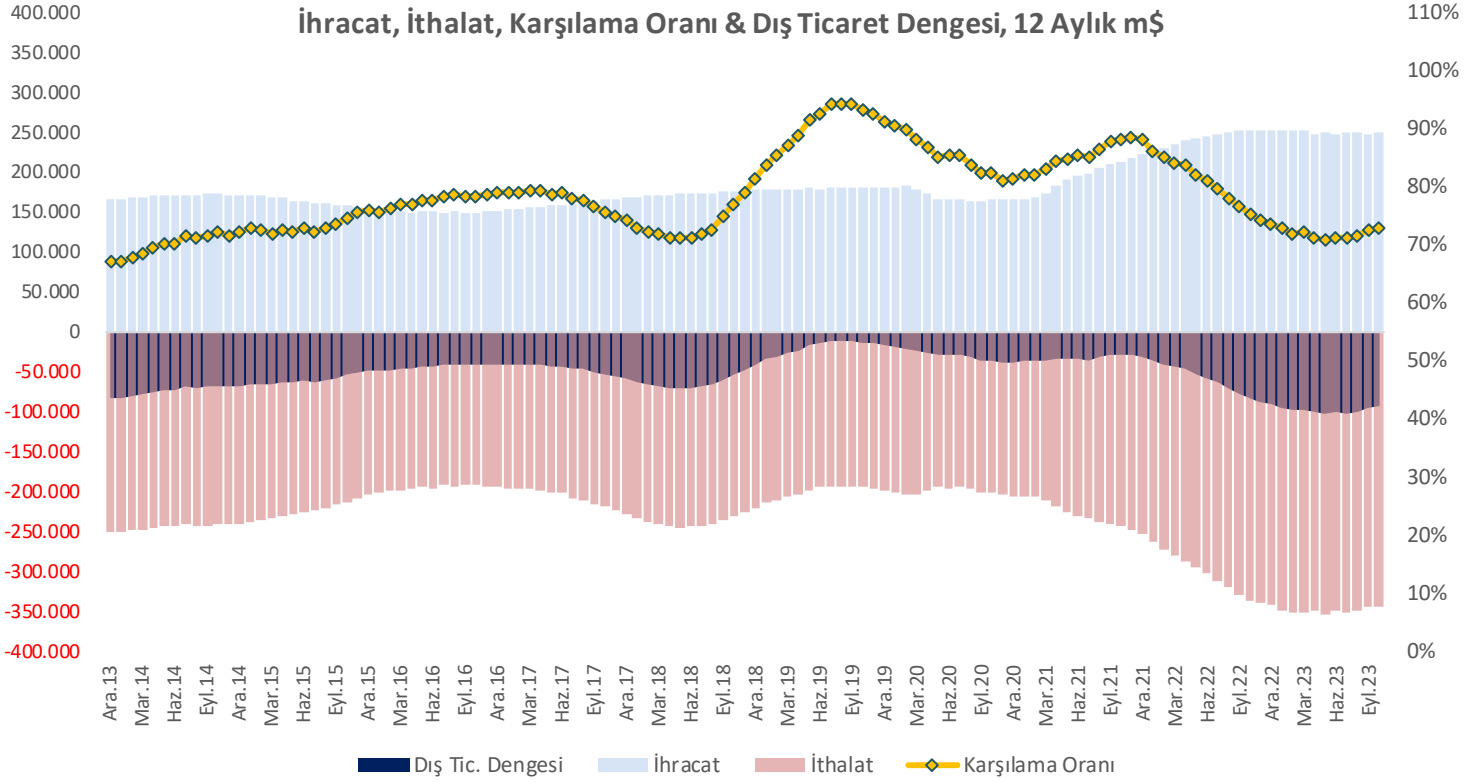
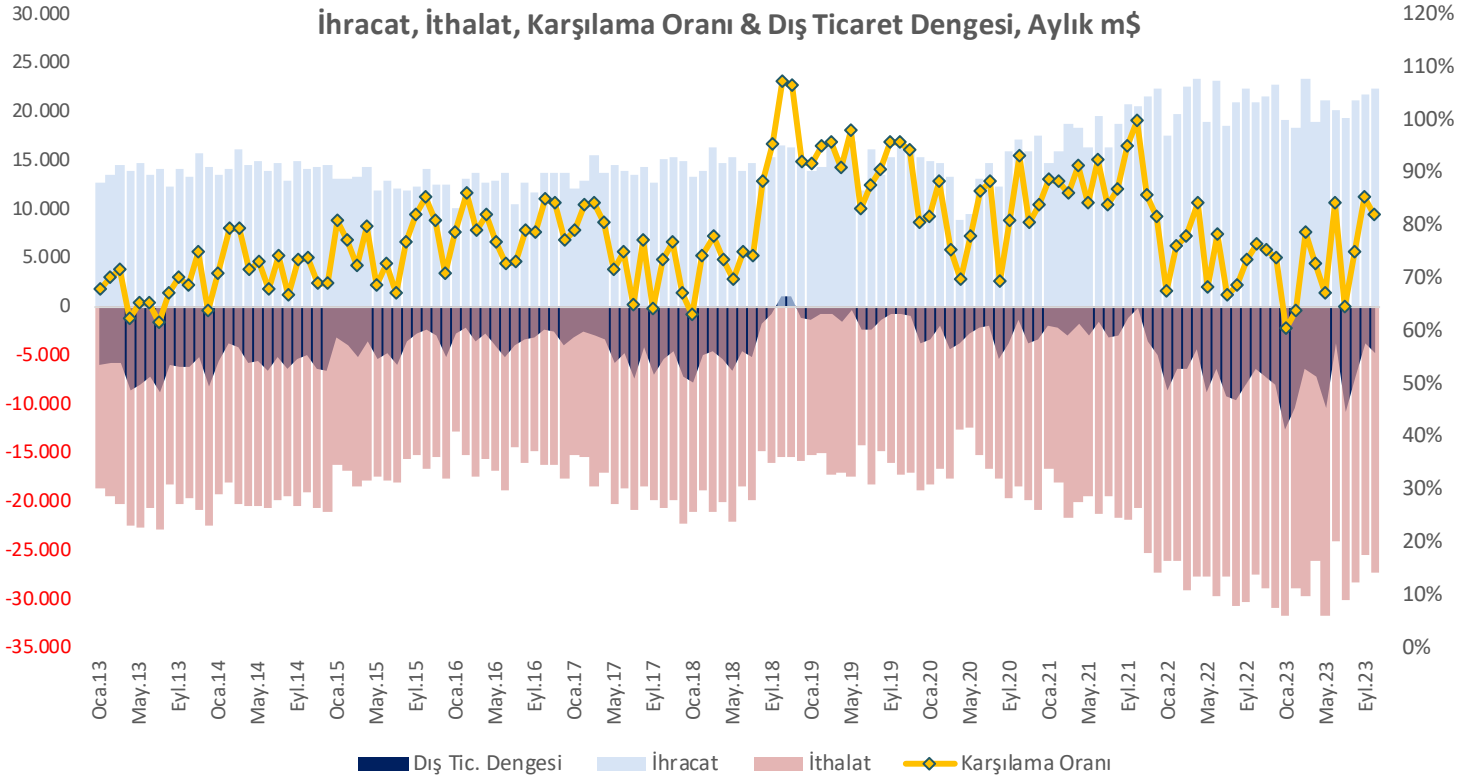
İHRACAT, İTHALAT & DİŞ TİCARET DENGESİ, AYLIK MİLYAR\$

İHRACAT, İTHALAT & DİŞ TİCARET DENGESİ, 12 AYLIK MİLYAR\$

Cari İşlemler & Ödemeler Dengesi

Cari İşlemler & Ödemeler Dengesi

Hizmetler Dengesi

2022 yılı Ekim ayında 6,3 milyar dolar net fazla veren hizmetler dengesi, 2023 yılı Ekim ayında 6 milyar dolar net fazla verdi. Hizmetler dengesi, aylık %4,4 ve yıllık %4 azaldı.

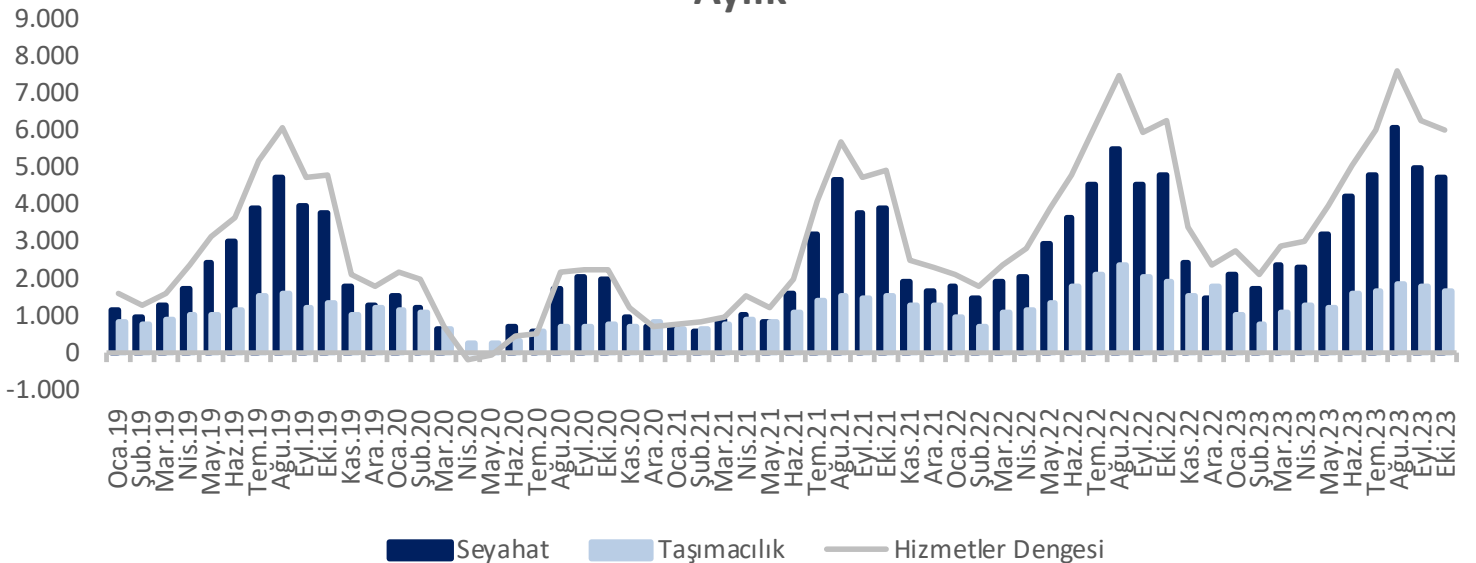
Koronavirüs salgını nedeniyle 2020 yılı Nisan ve Mayıs aylarında sıfır olan seyahatin, 2020 Haziran ayı itibariyle salgının kontrol altına alınmasıyla ülkelerin sınırlarını açmalarının etkisiyle 2020 Ağustos ayında önceki aya göre %211 artış görüldü. Hizmetler dengesi altında seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirler, Ekim 2023'de bir önceki yılın aynı ayına göre %1,2 azalarak 4,7 milyar dolara geriledi. Aylık bazda ise %5,7 azaldı.

Hizmetler Dengesi, m\$ - Aylık														
2023	Bak. ve On.	Taşım.	Seyahat	İnşaat	Sig. ve Emk.	Finansal	Fikri Mülk.	Telkom.	Diğ. İş Hiz.	Kiş. Kült. ve Eğ.	Resmi Hiz.	Hiz. Denge	Aylık Değ.	Yıllık Değ.
Ocak	131	1.043	2.160	17	-315	-20	-200	40	-113	-10	-46	2.762	14,7%	28,4%
Şubat	136	808	1.749	16	-189	-15	-147	-67	-163	0	-58	2.100	-24,0%	17,2%
Mart	124	1.093	2.382	19	-79	-11	-294	-118	-218	-13	-67	2.877	37,0%	21,6%
Nisan	126	1.303	2.291	2	-166	-21	-230	-71	-166	-12	-102	3.051	6,0%	8,1%
Mayıs	154	1.205	3.203	22	-58	-17	-189	-68	-231	-8	-71	3.995	30,9%	2,1%
Haziran	55	1.602	4.220	16	13	-13	-382	-95	-320	-24	-47	5.093	27,5%	5,6%
Temmuz	154	1.679	4.846	16	-79	-8	-256	-52	-244	-7	-47	6.063	19,0%	-1,8%
Ağustos	176	1.843	6.126	20	-87	-8	-198	-36	-230	1	-37	7.620	25,7%	1,3%
Eylül	81	1.840	5.033	34	16	-1	-305	-99	-293	-17	-61	6.316	-17,1%	5,5%
Ekim	157	1.680	4.748	23	-56	-3	-209	22	-314	-14	-80	6.035	-4,4%	-4,0%
Kasım														
Aralık														
Ocak - Ekim	1.294	14.096	36.758	185	-1.000	-117	-2.410	-544	-2.292	-104	-616	45.912		4,7%

Hizmetler Dengesi, m\$ - 12 Aylık														
2023	Bak. ve On.	Taşım.	Seyahat	İnşaat	Sig. ve Emk.	Finansal	Fikri Mülk.	Telkom.	Diğ. İş Hiz.	Kiş. Kült. ve Eğ.	Resmi Hiz.	Hiz. Denge	Aylık Değ.	Yıllık Değ.
Ocak	1.206	19.089	37.653	257	-1.850	-100	-2.482	-491	-2.664	-83	-575	50.276	1,2%	51,7%
Şubat	1.252	19.150	37.922	266	-1.905	-92	-2.508	-540	-2.624	-65	-599	50.584	0,6%	48,3%
Mart	1.324	19.162	38.338	267	-1.807	-86	-2.586	-574	-2.632	-63	-615	51.096	1,0%	44,1%
Nisan	1.341	19.278	38.589	253	-1.849	-84	-2.660	-631	-2.624	-62	-671	51.325	0,4%	39,6%
Mayıs	1.386	19.143	38.829	257	-1.775	-90	-2.714	-712	-2.638	-63	-694	51.409	0,2%	30,3%
Haziran	1.340	18.963	39.375	253	-1.604	-97	-2.861	-761	-2.698	-77	-674	51.677	0,5%	22,3%
Temmuz	1.420	18.500	39.645	247	-1.565	-98	-2.908	-772	-2.712	-75	-685	51.564	-0,2%	16,4%
Ağustos	1.461	17.987	40.248	244	-1.523	-93	-2.966	-794	-2.760	-64	-684	51.659	0,2%	12,1%
Eylül	1.446	17.764	40.748	263	-1.380	-110	-3.039	-804	-2.772	-77	-716	51.991	0,6%	9,9%
Ekim	1.463	17.481	40.690	276	-1.302	-100	-3.043	-731	-2.882	-88	-750	51.740	-0,5%	6,3%
Kasım														
Aralık														

Kaynak: TCMB

Aylık

Cari İşlemler & Ödemeler Dengesi

Finans Hesabı, m\$ - Aylık					
2023	Doğ. Yat.	Port. Yat.	Diğer Yat.	Rezerv Değ.	Finans Hesabı
Ocak	140	469	185	9.341	10.135
Şubat	520	236	2.398	4.677	7.831
Mart	475	-1.036	7.795	264	7.498
Nisan	777	-1.204	2.983	6.873	9.429
Mayıs	87	-1.412	2.122	16.578	17.375
Haziran	108	1.836	1.457	-11.200	-7.799
Temmuz	405	1.158	5.235	-2.778	4.020
Ağustos	108	880	1.563	-5.134	-2.583
Eylül	-336	1.014	7.530	-7.663	545
Ekim	638	-689	2.809	-247	2.511
Kasım					
Aralık					
Ocak - Ekim	2.922	1.252	34.077	10.711	48.962

Finans Hesabı

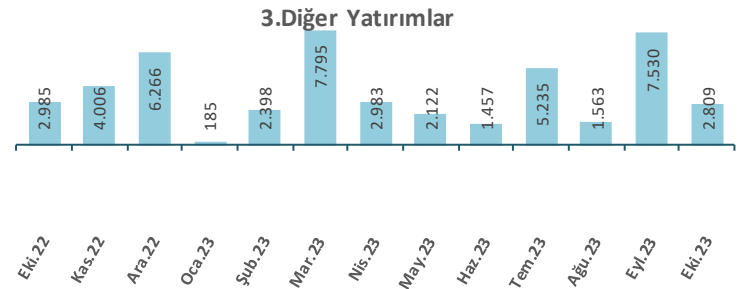
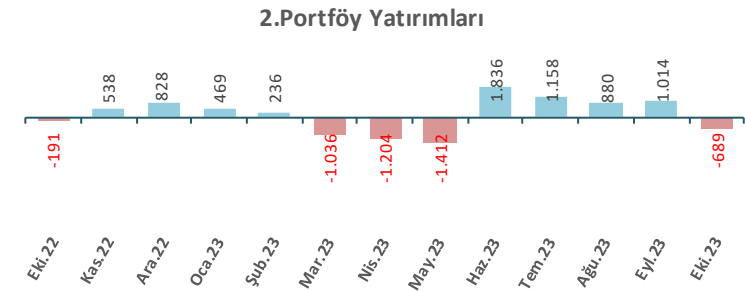
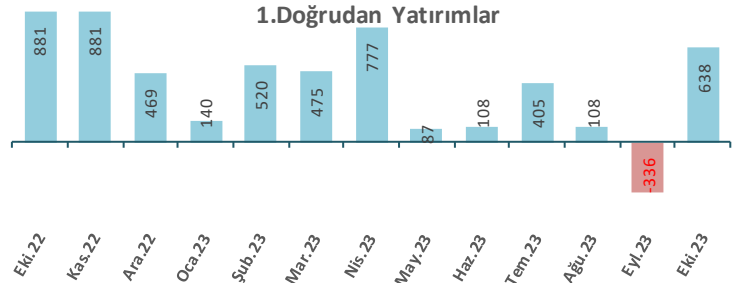
Finans hesabı altındaki doğrudan yatırımlar kaleminde 2022 Ekim ayında 881 milyon dolar net giriş yaşanırken 2023 yılı Ekim ayında 638 milyon dolarlık giriş yaşandı.

Portföy yatırımlarında ise 689 milyon dolarlık net çıkış oldu. Alt kalemler incelendiğinde, yurt dışı yerleşiklerin hisse senetlerinde 423 milyon dolar ve devlet iç borçlanma senetlerinde (DİBS) 16 milyon dolar net satış yaptığı görülmektedir.

Diğer yatırımlarda da 2.809 milyon dolarlık giriş gerçekleşti.

2023 yılı Eylül ayında 7.663 milyon dolar net artış görülen rezerv varlıklarda, Eylül ayında 247 milyon dolar artış yaşandı.

Finans Hesabı, m\$ - Aylık					
	2021	2022	2023	Aylık Değ.	Yıllık Değ.
Ocak	-644	-4.232	-10.135	97,6%	139,5%
Şubat	-660	-4.078	-7.831	-22,7%	92%
Mart	-1.474	-3.871	-7.498	-4,3%	93,7%
Nisan	-2.328	8	-9.429	25,8%	A.D.
Mayıs	-3.297	-4.231	-17.375	84%	310,7%
Haziran	2.201	-406	7.799	A.D.	A.D.
Temmuz	3.096	665	-4.020	A.D.	A.D.
Ağustos	3.538	-122	2.583	A.D.	A.D.
Eylül	4.213	-1.381	-545	A.D.	-60,5%
Ekim	3.286	1.384	-2.511	360,7%	A.D.
Kasım	159	-1.812			
Aralık	-13.742	-5.129			
Ocak - Ekim	7.931	-16.264	-48.962		201,0%

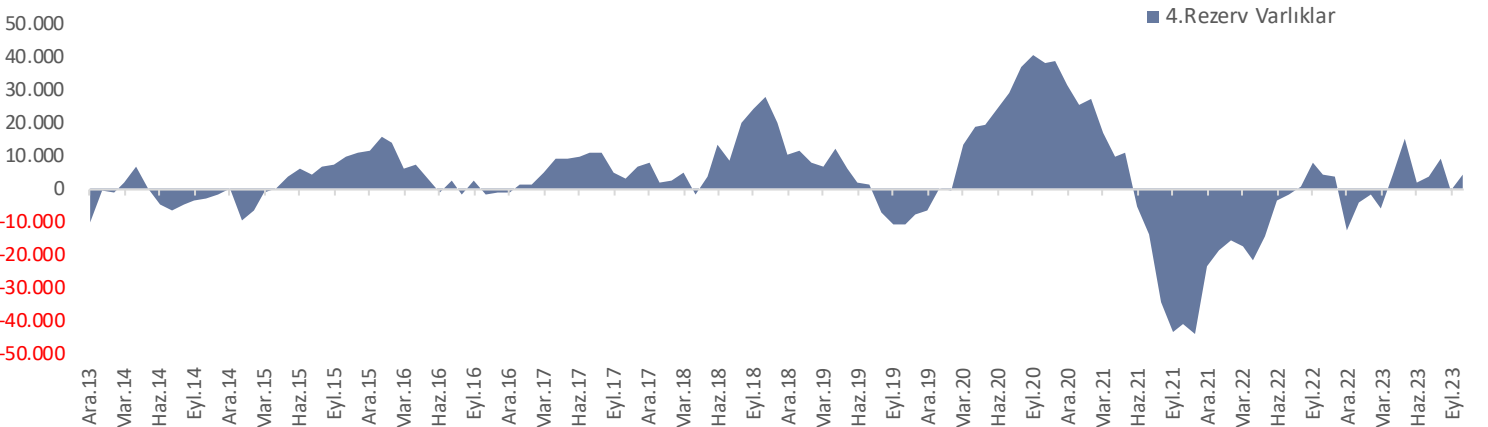
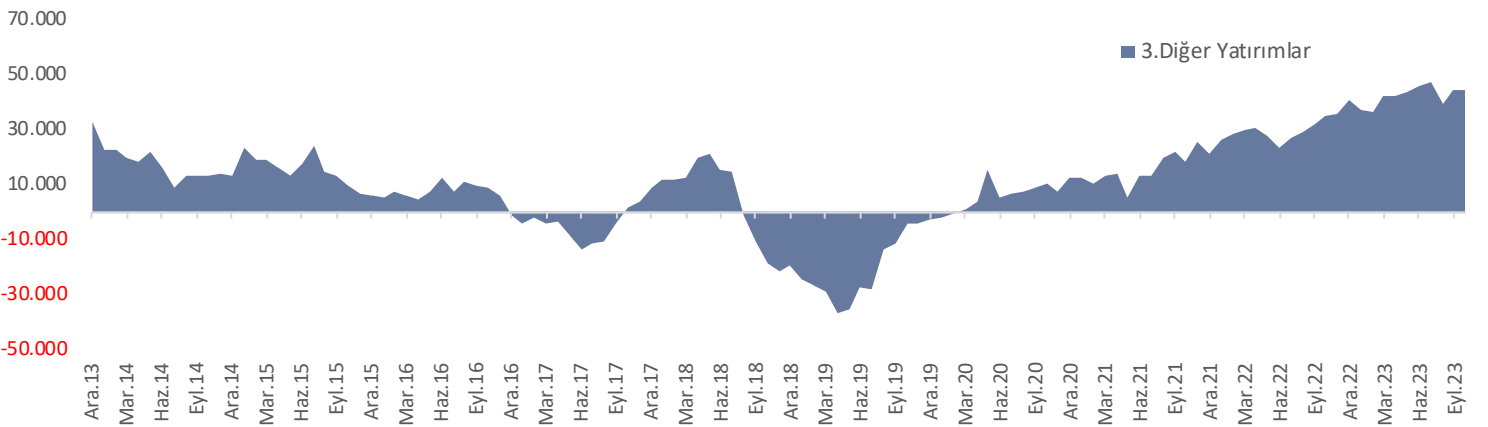
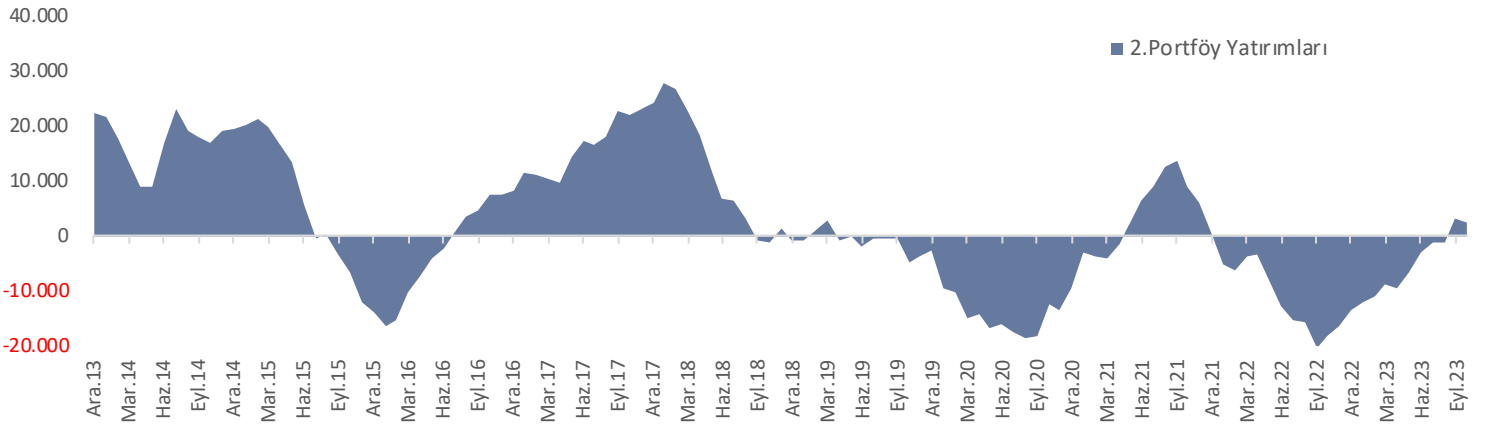
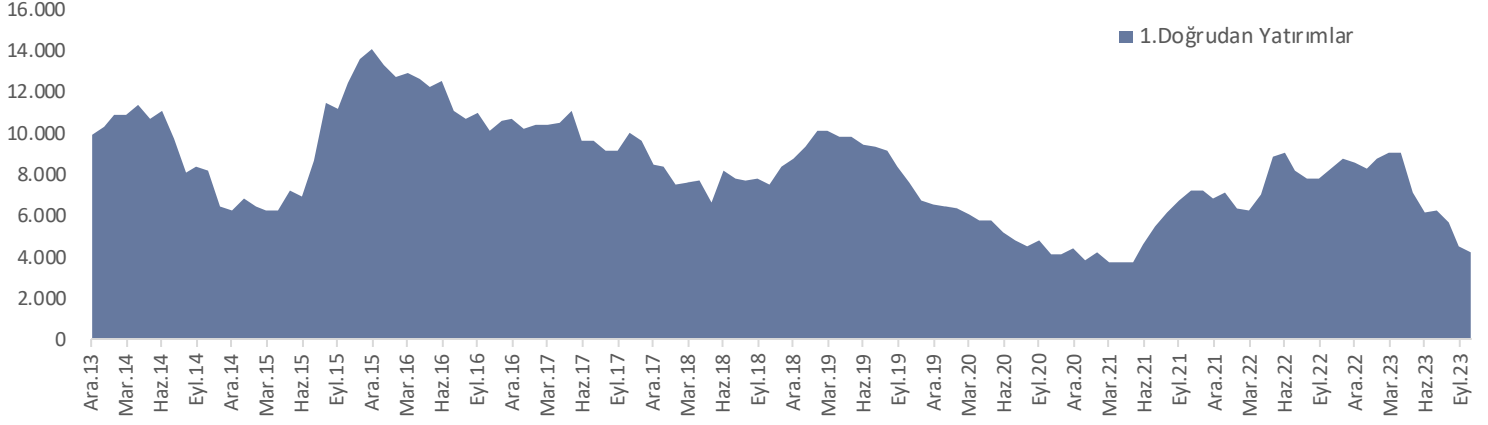

Finans Hesabı, m\$ - 12 Aylık					
	2021	2022	2023	Aylık Değ.	Yıllık Değ.
Ocak	-38.293	-9.240	-29.108	25,4%	215,0%
Şubat	-37.872	-12.658	-32.861	12,9%	159,6%
Mart	-29.611	-15.055	-36.488	11,0%	142,4%
Nisan	-25.790	-12.719	-45.925	25,9%	261,1%
Mayıs	-22.001	-13.653	-59.069	28,6%	332,6%
Haziran	-19.095	-16.260	-50.864	-13,9%	212,8%
Temmuz	-14.023	-18.691	-55.549	9,2%	197,2%
Ağustos	-4.434	-22.351	-52.844	-4,9%	136,4%
Eylül	1.339	-27.945	-52.008	-1,6%	86,1%
Ekim	6.220	-29.847	-55.903	7,5%	87,3%
Kasım	5.274	-31.818			
Aralık	-5.652	-23.205			

Kaynak: TCMB

12 AYLIK FİNANS HESABI ALT KALEMLERİ, m\$

Net Hata ve Noksana Hesabı

Ödemeler dengesi; bankalar, TÜİK ve Merkez Bankası verilerinden oluşmaktadır. Kamu sektörüne ilişkin kalemlerde çoğunlukla hata beklenmediği gibi, bankacılık sektörüne ilişkin verilerin de (kur oynaklığının ortaya çıkardığı hesaplama hataları dışında) veri toplama yöntemindeki iyileşmeler nedeniyle, büyük ölçüde doğru olduğu varsayılmaktadır. Dolayısıyla, bankacılık dışı özel sektörün döviz varlıklarındaki değişimin büyük ölçüde net hata noksanına yansıdığı düşünülmektedir. Net hata ve noksan (NHN), tanım gereği, ölçüm hataları ve tablodaki verilerin eksik veya fazla derlenmesinden kaynaklanmaktadır. Net hata ve noksan hesabının ödemeler dengesinde hangi kalemlerden kaynaklandığı net olarak ölçülemezle birlikte, bazı kuvvetli tahminler yapılabilmektedir. NHN oluşmasının sebepleri aşağıdaki gibi özetlenebilir;

- Zaman uyumsuzluğu (İthalat veya ihracat için malın hareketi ile ödemenin farklı bilanço dönemlerine yansması gibi)
- Beyan hataları (gümrük işlemlerine ilişkin beyanat hataları gibi)
- Ödemeler dengesindeki çeşitli kalemlerden elde edilen gelirlerin sistem dışına (yastık altına-kasalara) çıkarılması veya finansman esnasında sistem dışından kaynak kullanılması şeklindeki kayıt dışı işlemler,
- Bazı verilerin (turizm ve bavul ticareti) anketler yoluyla elde edilmesindeki hatalar.

Sonuç olarak;

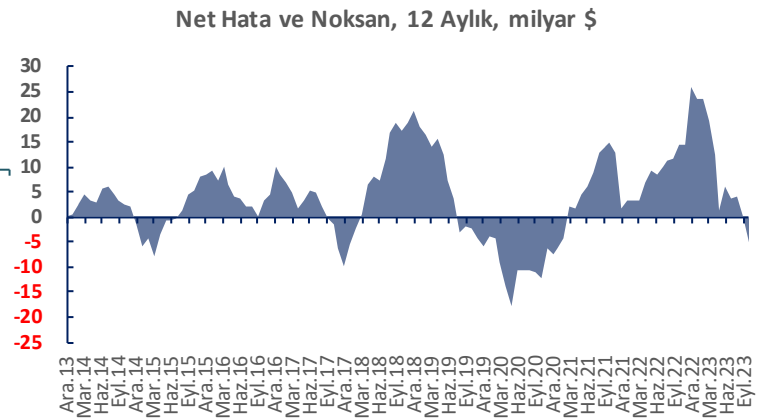
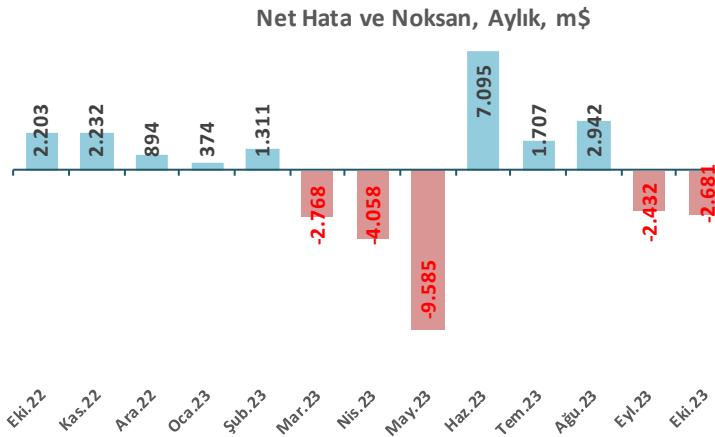
Net hata ve noksan hesabının pozitif olması ülkeye kaynağı bilinmeyen bir döviz girişinin olduğunu, negatif olması ise hangi kalemler ile olduğu bilinmeyen döviz çıkışını gösterir.

Buna göre net hata ve noksan kaleminde 2022 yılı Ekim ayında 2.203 milyon dolar giriş görülürken, 2023 Ekim ayında ise 2.681 milyon dolar çıkışı yaşandı.

Net Hata ve Noksana, m\$ - Aylık					
	2021	2022	2023	Aylık Değ.	Yıllık Değ.
Ocak	868	2.636	374	-58,2%	-85,8%
Şubat	1.529	1.216	1.311	250,5%	8%
Mart	1.564	1.756	-2.768	A.D.	A.D.
Nisan	-1.221	2.548	-4.058	46,6%	A.D.
Mayıs	-399	1.662	-9.585	136,2%	A.D.
Haziran	2.812	2.250	7.095	A.D.	215,3%
Temmuz	2.723	4.236	1.707	-76%	-59,7%
Ağustos	1.396	2.638	2.942	72,3%	11,5%
Eylül	1.494	1.645	-2.432	A.D.	A.D.
Ekim	-817	2.203	-2.681	10%	A.D.
Kasım	2.265	2.232			
Aralık	-10.570	894			
Ocak - Ekim	9.949	22.790	-8.095		A.D.

Net Hata ve Noksana, m\$ - 12 Aylık					
	2021	2022	2023	Aylık Değ.	Yıllık Değ.
Ocak	-6.191	3.412	23.654	-8,7%	593,3%
Şubat	-4.320	3.099	23.749	0,4%	666,3%
Mart	1.971	3.291	19.225	-19,0%	484,2%
Nisan	1.824	7.060	12.619	-34,4%	78,7%
Mayıs	4.671	9.121	1.372	-89,1%	-85,0%
Haziran	5.931	8.559	6.217	353,1%	-27,4%
Temmuz	8.957	10.072	3.688	-40,7%	-63,4%
Ağustos	12.808	11.314	3.992	8,2%	-64,7%
Eylül	13.899	11.465	-85	A.D.	A.D.
Ekim	14.898	14.485	-4.969	5.746%	A.D.
Kasım	12.675	14.452			
Aralık	1.644	25.916			

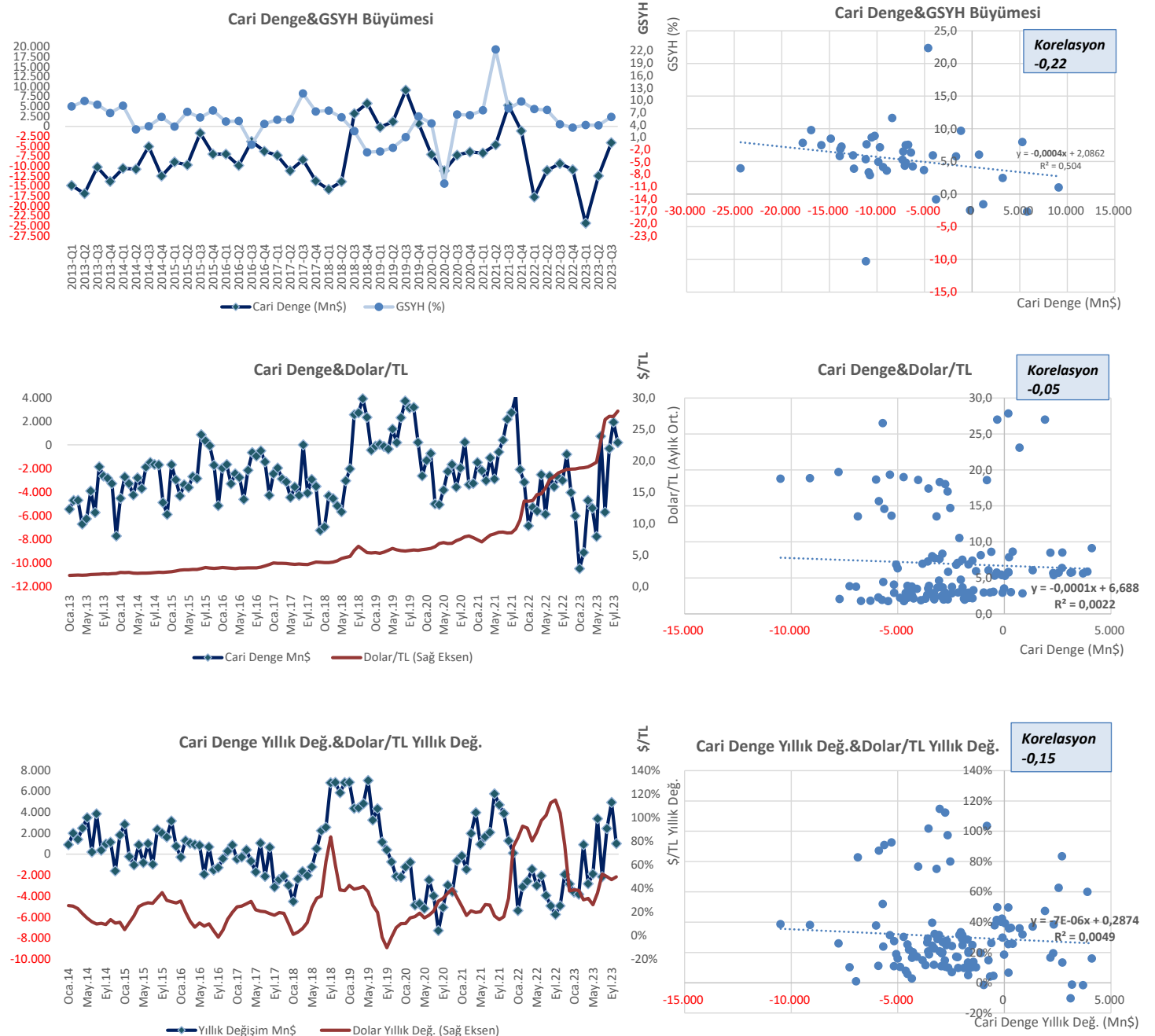
Kaynak: TCMB

Korelasyon Analizi

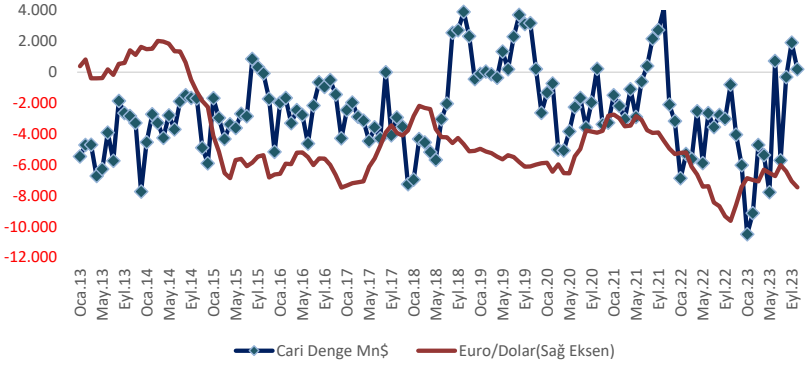
Cari Denge ile GSYH Büyümesi, Dolar/TL, Euro/Dolar, Tahvil Faizi, CDS ve enflasyon arasındaki doğrusal ilişki korelasyon analizi ile incelenmiştir. Korelasyon analizinden çıkan en önemli sonuç GSYH büyümesi ile Cari Denge arasındaki korelasyonun 2020 yılı ilk çeyrek sonu -0,71 hesaplanmış olmasıdır. Negatif ve güçlü bir ilişkinin varlığına işaret eden bu oran ekonominin büyümesi için cari açık vermemiz gerektiği şeklinde yorumlanmaktadır. Bir başka deyişle ithalata dayalı bir büyüme modelimiz olup, GSYH artışı yükseldikçe Cari Açık rakamı da artmaktadır. Ekonominin soğumaya başladığı dönemlerde de cari açık azalmakta hatta cari fazla oluşmaktadır. 2020 yılı ikinci çeyreği sonunda ise GSYH büyümesi ile Cari Denge arasındaki korelasyonu -0,47'ye gerilemiştir. Korelasyondaki düşüşün nedeni 2019 yılı sonunda Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve sonrasında tüm dünyada etkisini gösteren koronavirüs salgını nedeniyle 2020 yılı ikinci çeyrekte yaşanan olağanüstü durumdur. Salgın sebebiyle tüm ülkelerin kendilerini kapatmalarına paralel olarak ülkemizde de ekonominin kısmen kapanmış olması sonucu ülkemiz ekonomisinin 2020 yılı ikinci çeyrekte %10,4 daralması korelasyonda bozulmaya sebep olmuştur. Ekonominin soğumasının diğer indikatörleri olan Dolar/TL artışı, faizlerin yükselişi gibi parametrelerle Cari Denge orta derece pozitif korelasyona sahiptir. Dolar/TL arttıkça Cari Açık azalmakta hatta Cari Fazla verilmektedir. Kurdaki yükselişin ithalat fiyatlarının görece yüksek kalmasına ve Türk Mallarının ucuz kalmasına sebep olması ihracatı artırdığı gibi ithalatı da azaltmakta ve cari dengeyi pozitif etkilemektedir. Kurdaki yükselişin zamanla kanıksanmasıyla ithalata dayalı büyüme modelinin doğal bir sonucu olarak ekonomik canlanmayla beraber cari denge açık vermeye başlamaktadır.

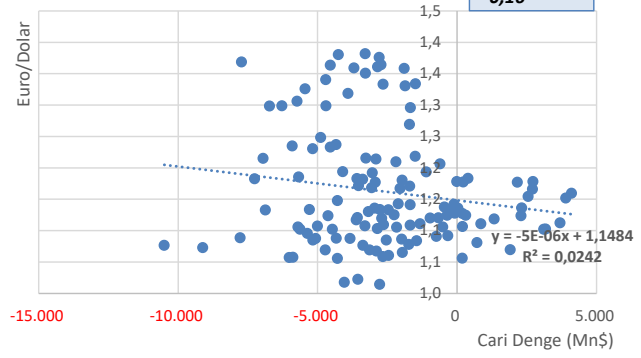

Cari İşlemler & Ödemeler Dengesi

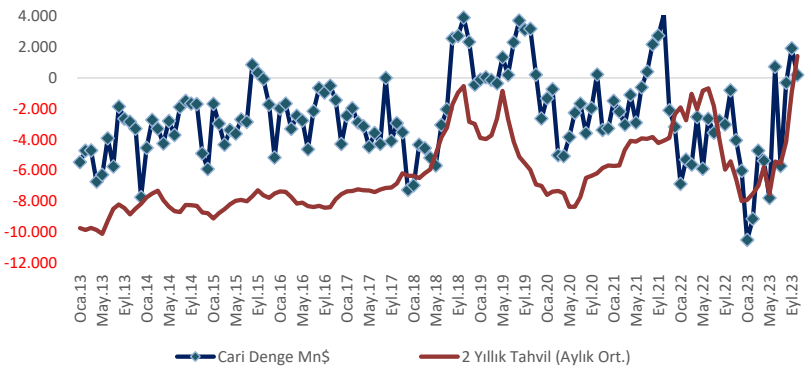
Cari Denge&Euro/Dolar

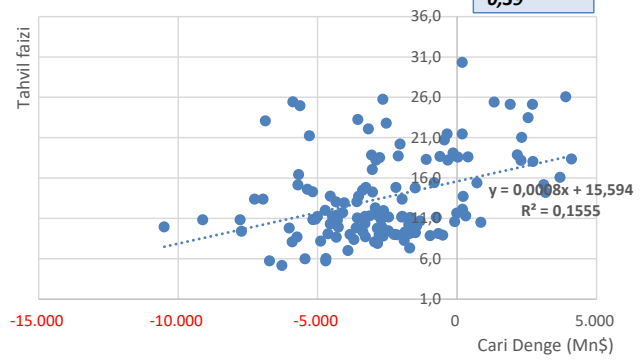
Cari Denge&Euro/Dolar

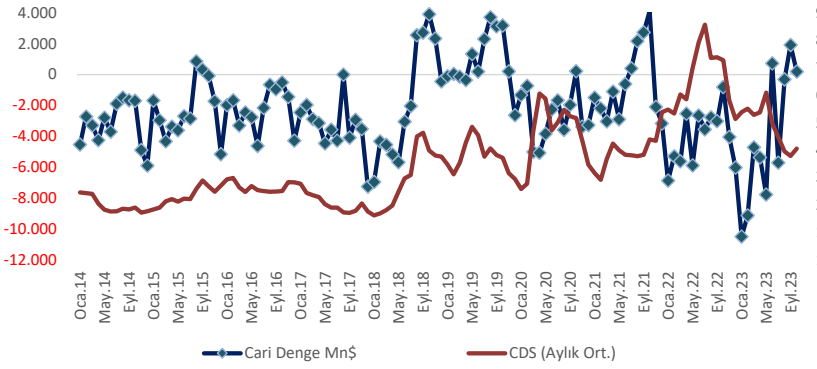
Cari Denge&Tahvil Faizi

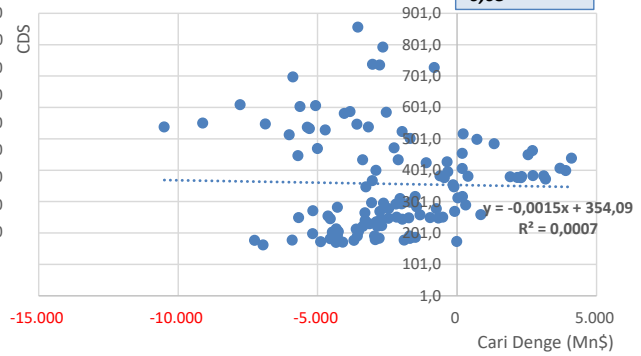
Cari Denge&Tahvil Faizi

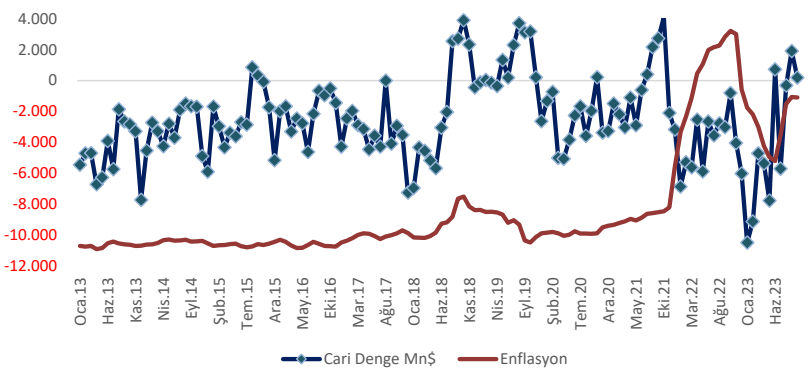
Cari Denge&CDS

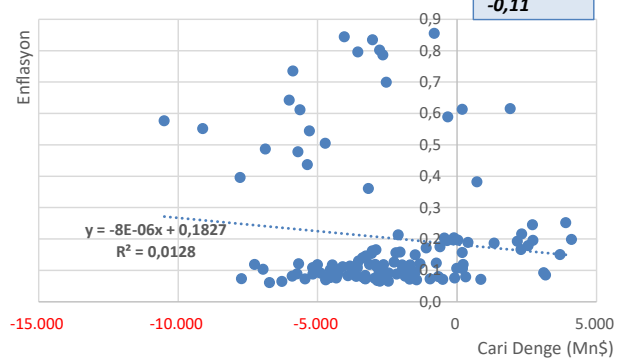
Cari Denge&CDS

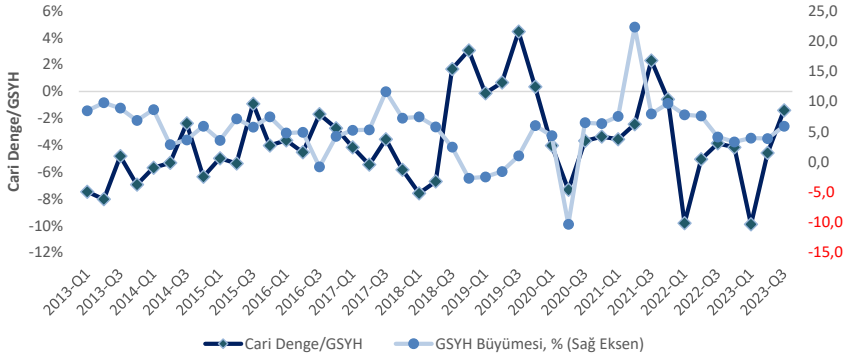
Cari Denge&Enflasyon

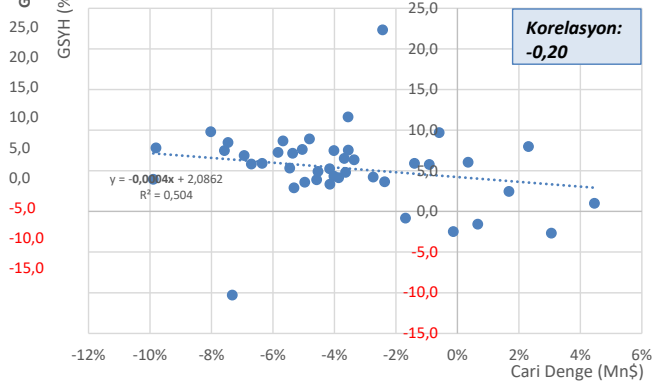
Cari Denge&Enflasyon

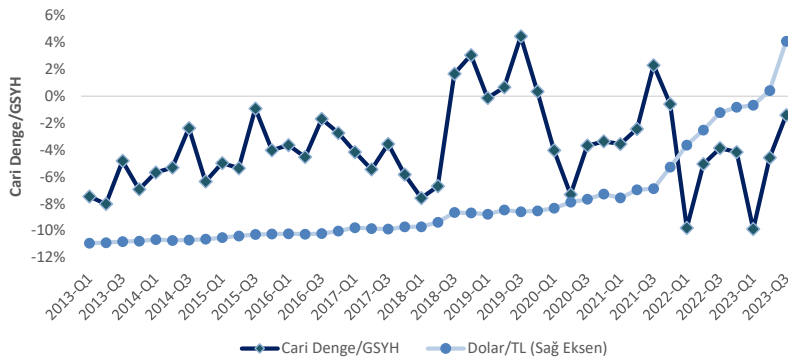
Cari Denge/GSYH&GSYH Büyümesi

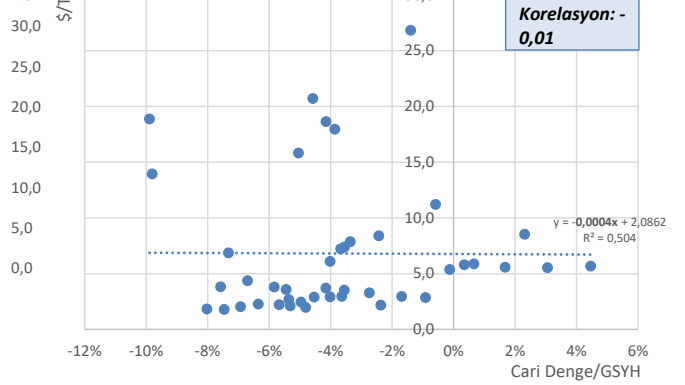
Cari Denge/GSYH&GSYH Büyümesi

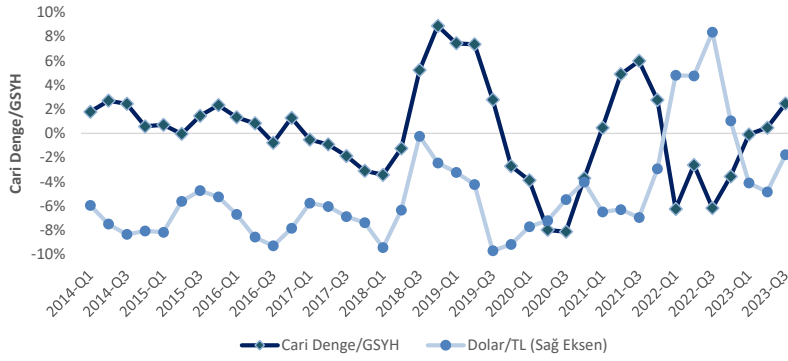
Cari Denge/GSYH&Dolar/TL

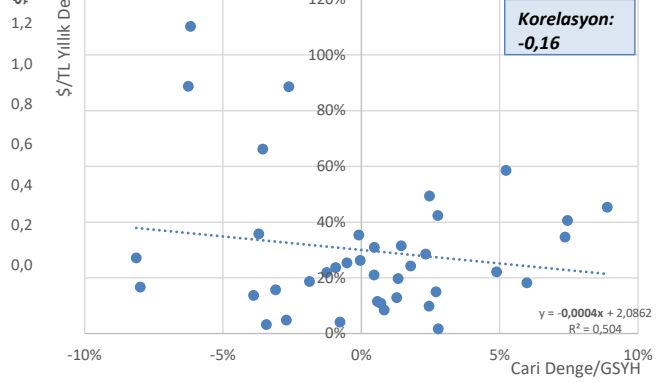
Cari Denge/GSYH&Dolar/TL

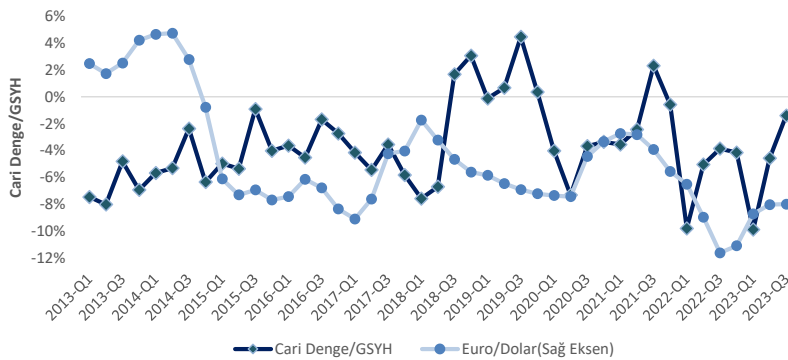
Cari Denge/GSYH&Dolar/TL Yıllık Değişim Oranları

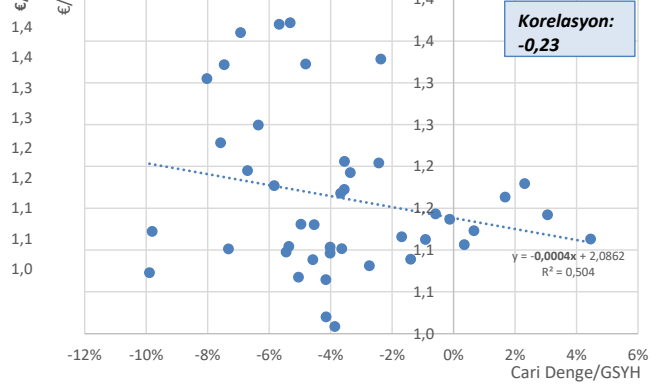
Cari Denge&Dolar/TL Yıllık Değişim Oranları

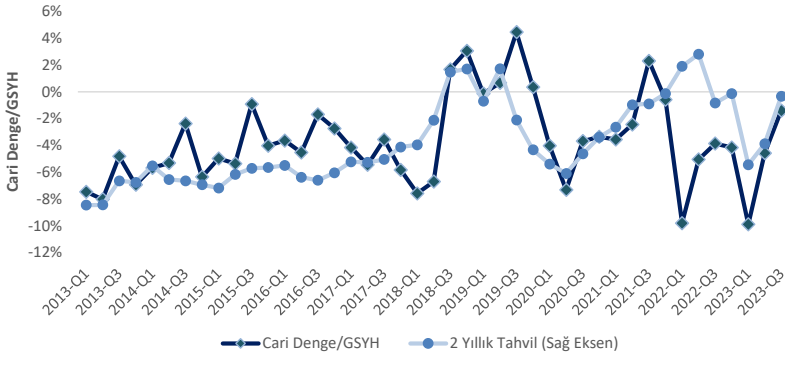
Cari Denge/GSYH&Euro/Dolar

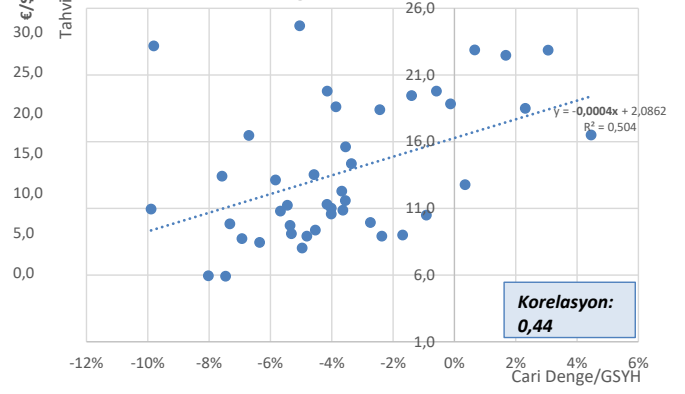
Cari Denge/GSYH&Euro/Dolar

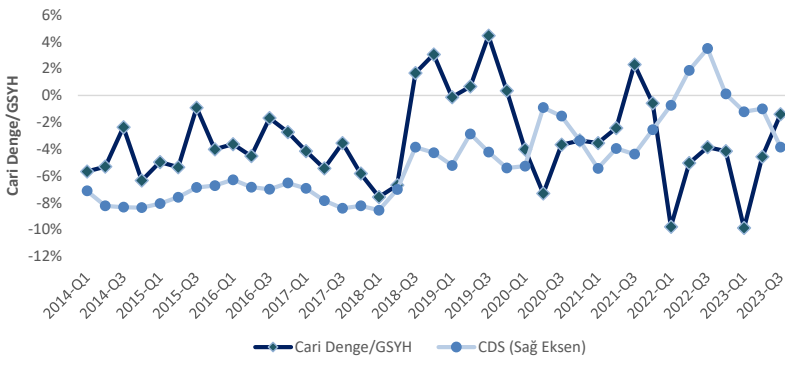
Cari Denge/GSYH&Tahvil Faizi

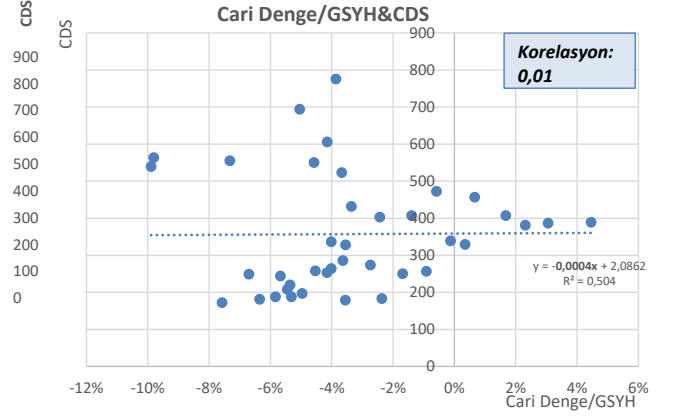
Cari Denge/GSYH&Tahvil Faizi

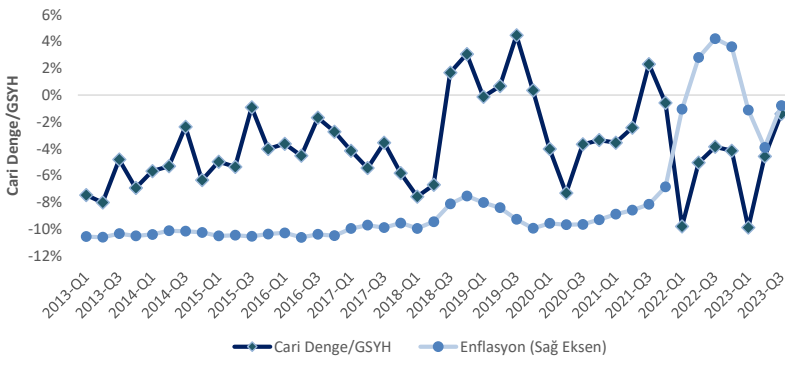
Cari Denge/GSYH&CDS

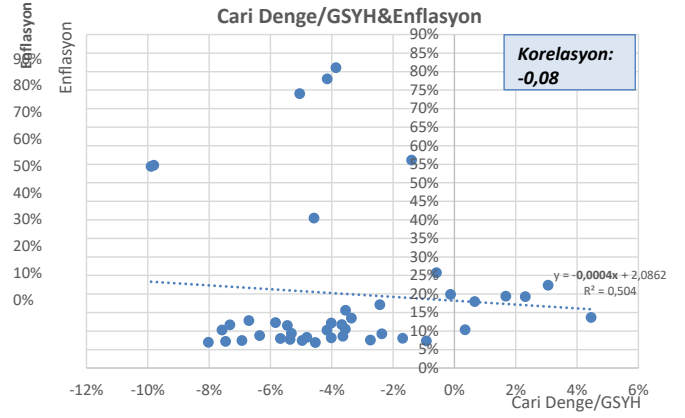
Cari Denge/GSYH&CDS

Cari Denge/GSYH&Enflasyon

Cari Denge/GSYH&Enflasyon

Bizim Menkul Değerler A.Ş.
Araştırma Bölümü
Email : arastirma@bmd.com.tr
Telefon : 0216-547-13-00

Önemli Uyarı

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Burada yer alan bilgiler Bizim Menkul Değerler A.Ş. (BMD) tarafından okuyucuyu bilgilendirme amacı ile BMD'nin güvenilir olduğunu düşündüğü yayımlanmış bilgilerden ve veri kaynaklarından derlenerek hazırlanmıştır. Kullanılan bilgilerin hatasızlığı ve/veya eksiksizliği konusunda BMD hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. BMD Araştırma raporları şirket içi ve dışı dağıtım kanalları aracılığıyla tüm BMD müşterilerine eşzamanlı olarak dağıtılmaktadır. Ayrıca, Burada yer alan tahmin, yorum ve tavsiyeler dokümanın yayınlandığı tarih itibarıyla geçerlidir. BMD Araştırma Bölümü daha önce hazırladığı ya da daha sonra hazırlayacağı raporlarda bu raporda sunulan görüş ve tavsiyelerden farklı ya da bu raporda sunulan görüş ve tavsiyelerle çelişen başka raporlar yayımlayabilir. Çelişen fikir ve tavsiyeler bu raporu hazırlayan kişilerden farklı zaman dilimlerine işaret ediyor, farklı analiz yöntemlerini içeriyor ya da farklı varsayımlarda bulunuyor olabilir. Böyle durumlarda, BMD'nin bu raporlardaki tavsiye ve görüşlerle çelişen diğer BMD Araştırma Bölümü raporlarını okuyucunun dikkatine sunma zorunluluğu yoktur. BMD ve ilişkili olduğu firmalar bu raporda adı geçen pay senetlerinde pozisyon sahibi olabilir ve/veya raporun yayınlanma tarihinden sonra işlem yapabilir. Ayrıca yatırımcılar bu raporda adı geçen şirketlerle BMD ve/veya diğer ilişkili firmalarının iş ilişkisi içerisinde olabileceğini kabul ederler.

Bu çalışma kesinlikle tekrar çıkarılmak, çoğaltılmak, kopyalanmak ve/veya okuyucudan başkasına dağıtılmak üzere hazırlanmamıştır ve BMD Araştırma Bölümü'nün izni olmadan kopyalanamaz ve çoğaltılıp dağıtılamaz. Okuyucuların bu raporun içeriğini oluşturan yatırım tavsiyeleri, tahmin ve hedef fiyat değerlemeleri de dahil olmak üzere tüm yorum ve çıkarımların, BMD Araştırma Bölümü'nün izni olmadan başkalarıyla paylaşmaması gerekmektedir. BMD bu araştırma raporunu yayınlamaya, müşterilerine ve gerekli yatırım profesyonellerine dağıtmaya yetkilidir. BMD Araştırma Bölümü gerekli olduğunu düşündüğünde düzenli olarak yatırım tavsiyelerini güncellemekte ve temel analize dayalı araştırma raporları hazırlamaktadır. Bununla birlikte, bu çalışma herhangi bir hisse senedinin veya finansal yatırım enstrümanlarının alımı ya da satımı için BMD ve/veya BMD tarafından direkt veya dolaylı olarak kontrol edilen herhangi bir şirket tarafından gönderilmiş bir teklif ya da öneri oluşturmamaktadır. Herhangi bir alım-satım ya da herhangi bir enstrümanın halka arzına talepte bulunma kararı bu çalışmaya değil, arz edilen yatırım aracı ile ilgili kamuya duyurulmuş ve yayınlanmış izahname ve sirkülere dayanmalıdır. BMD ya da herhangi bir BMD çalışanı bu raporun içeriğindeki görüş ve tavsiyelere uyulması sebebiyle doğabilecek doğrudan ya da dolaylı herhangi bir zarar ya da kayıpla ilgili olarak sorumlu tutulamaz.